

Datum

2020-08-10

Vår referens

Karin Ringman Ingvarsson

Kanslichef

karin.ringman-ingvarsson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Upphörande med kommunal förteckning över samt finansiering av begravningsförrättare/officiant vid borgerliga/konfessionslösa begravningar

STK-2020-542

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fattade 1966 (Bih 160) beslut om att den dåvarande drätselkammaren skulle bistå allmänheten med anvisande av borgerliga begravningsförrättare samt att anslå medel för att täcka kostnaderna för ersättning till officianter utanför Svenska kyrkan.

Vid denna tidpunkt uppgick antalet begravningar utanför Svenska kyrkan i Malmö till ett tjugotal eller 1 %. Sedan 1996 blir ingen automatisk medlem i Svenska kyrkan. Från år 2000 är Svenska kyrkan skild från staten. Endast medlemmar i Svenska kyrkan betalar kyrkoavgift, vilken inkluderar en kostnadsfri begravningsakt. Däremot debiteras alla en obligatorisk begravningsavgift via skattsedeln. Nationellt uppgick antalet begravningar utanför Svenska kyrkan under 2019 till cirka 32 % varav 14 % avser borglig begravning.

I Malmö är tillgången till officianter för konfessionslösa begravningar större än de elva officianter och tre begravningsbyråer som på begäran får ersättning från kommunen för genomförda borgerliga begravningar. Med anledning av den utveckling som skett sedan 1966 när det gäller officianternas tillgänglighet för begravningar utanför Svenska kyrkan samt att finansieringsmodellen för begravningar har förändrats, föreslås att kommunfullmäktige från och med 1 januari 2021 upphäver beslutet från 1966 (Bih 160)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige upphäver från och med 1 januari 2021 beslutet 1966 (Bih 160) om att kommunen ska bistå allmänheten med anvisande av borgerliga begravningsförrättare samt att kommunen ska betala ersättning till begravningsförrättare utanför Svenska kyrkan.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200810 Upphörande med kommunal förteckning över samt finansiering av begravningsförrättare/officiant vid borgerliga/konfessionslösa begravningar
- Bihang 160 KF 1966

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-08-17

Kommunstyrelsen 2020-08-19

Kommunfullmäktige 2020-09-03

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder och styrelser

Stadskontorets ekonomiavdelning/redovisningsenheten

Stadskontorets avdelning för intern ledning och stöd/enheten för ekonomi och utveckling

Serviceförvaltningen/Kontaktcenter

Davidhalls, Limhamns och Slottstadens begravningsbyråer

Officianter som erhållit kommunal ersättning i samband med borglig begravning

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige fattade 1966, Bih 160; motion *om åtgärder för underlättande av möjligheterna till borgerlig begravning i Malmö*, beslut om att den dåvarande drätselkammaren skulle bistå allmänheten med anvisande av borgerliga begravningsförrättare samt att anslå medel för att täcka kostnaderna för ersättning till officianterna. Av ärendet framgår att anledningen till beslutet om att betala ersättning till officianterna var att det inte skulle uppstå en kostnad för de anhöriga. Sverige hade vid denna tidpunkt en statskyrka till vilken medborgarna obligatoriskt betalade kyrkoskatt. Av kommunfullmäktigeärendet framgår även att beslutet om ersättning inte enbart omfattar ersättning för borgerlig begravning utan även begravningsförrättare inom frikyrkligt eller liknande samfund. Dessutom skulle ersättning kunna utbetalas till officiant som inte fanns förtecknad av kommunen. År 1965 uppgick antalet begravningar i Malmö utanför Svenska kyrkan till 24, vilket motsvarade cirka 1% av alla begravningar i Malmö.

Under de senaste tio åren och sannolikt längre än så har Malmö stad inte betalat ut ersättning till någon begravningsförrättare inom trossamfund.

Nuläge

Sedan 1996 blir inte barn till föräldrar som är medlemmar i Svenska kyrkan per automatik medlemmar i kyrkan. Sedan 1995 har antalet medlemmar i Svenska kyrkan minskat från 86 % av befolkningen till 57,7 % (2018). Efter att Svenska kyrkan skildes från staten år 2000 finansieras verksamheten genom kyrkoavgift från medlemmarna.

För 2020 är kyrkoavgiften i Malmö 0,93 %. Regeringen har beslutat om avgiftshjälp från Skatteverket för ytterligare 17 trossamfund som därmed också tar ut en avgift via skattsedeln. I de flesta fall motsvarar avgiften 1 %.

Begravning inom Svenska kyrkan är avgiftsfri för medlemmarna, vilket innebär att präst, musiker och lokal är avgiftsfri. Enligt uppgift från Sveriges Begravningsbyråers förbund (SBF) är det vanligt inom övriga trossamfund att anhöriga betalar en ersättning till den som officierar vid ceremonin.

Enligt 9 kap. 1 § begravningslagen ska alla personer som är folkbokförda i Sverige debiteras en obligatorisk begravningsavgift över skattsedeln. Avgiften går till huvudmannen, i Malmös fall, Svenska kyrkan.

Begravningsavgiften täcker kostnaderna för:

- Gravplats under 25 år.
- Gravsättning och kremering.
- Transporter av kistan från bisättningslokal till begravningsceremoni alternativt direkt till krematorium/gravsättning.
- Lokal för förvaring och visning av stoft.
- Lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler.

I samband med att Svenska kyrkan skildes från staten inrättades funktionen Begravningsombud som har dels att bevaka att intäkterna från begravningsavgiften används på rätt sätt, dels att bevaka rättigheterna för dem som inte tillhör Svenska kyrkan. Begravningsombudet utses av länsstyrelsen och har till uppgift att:

- granska att begravningsavgiften går till begravningsverksamhet och inte används till övrig verksamhet
- granska hur begravningsverksamheten fungerar för dem som inte tillhör Svenska kyrkan och fråga vad de har för önskemål
- ge förslag på vad huvudmannen kan göra för att tillgodose önskemålen från dem som inte tillhör Svenska kyrkan
- informera dem som inte tillhör Svenska kyrkan om sin verksamhet och hålla kontakt med andra trossamfund
- meddela Kammarkollegiet om de tillstyrker eller avstyrker huvudmannens kostnadsberäkningar för begravningsverksamheten
- om ombuden avstyrker, skriva en motivering till detta och lämna en egen beräkning av kostnaderna
- samråda om huvudmannens årsredovisning och kravet på särredovisning tillsammans med den godkända eller auktoriserade revisorn som huvudmannen utsett.

Borgerlig begravning

Av SBF:s information framgår att oavsett om man tillhör Svenska kyrkan eller något annat trossamfund är det möjligt att välja en borgerlig/konfessionslös begravningsakt. En officiant som är villig att ställa upp och förrätta begravningsakten vid en borgerlig begravning/konfessionslös kan vara en anhörig, arbetskamrat eller annan lämplig person. Här finns inga lagliga hinder. I en del kommuner finns också särskilt utsedda begravningsförrättare och många begravningsbyråer har officianter som genomför borgerliga/konfessionslösa begravningar. Enligt begravningslagen är det huvudmannen (Svenska kyrkan) som är skyldig att upplåta lokal för alla begravningar oavsett trossamfund. Väljs en annan lokal än de som Svenska kyrkan anvisar ska de anhöriga stå för hyreskostnaden.

Enligt uppgift från SBF var andelen begravningar inom Svenska kyrkan cirka 87 - 88 % under 1999, året innan Svenska kyrkan skildes från staten.

SBF, med cirka 430 begravningsbyråer som medlemmar, tar årligen fram statistik om vilken typ av begravningar man anordnat. För 2019 är statistiken ännu preliminär.

Begravningsordningar		
	2016	2019 (prel)
Svenska kyrkan	75%	68%
Frikyrkliga	4%	4%
Borgerliga	11%	14%
Andra trossamfund	4%	5%
Ingen begravning alls	6%	9%

Förbundet har för ingen statistik på kommunnivå men för den södra delen av deras verksamhetsområde (Blekinge län och Skåne län samt Halmstads och Laholms kommuner) beräknas preliminärt för 2019 att andelen borgerliga begravningar, frikyrkliga och ingen begravning alls motsvarar riksgenomsnittet medan att andelen begravningar i Svenska kyrkan var 66% och andra trossamfund 7%.

Kommunalt förtecknade officianter för borgerliga/konfessionslösa begravningar.

Malmö stad för ingen förteckning på malmo.se över officianter för borgerliga begravningar. I Malmö utförs konfessionslösa begravningar även av andra officianter än de som får ersättning av Malmö stad.

Stockholms stad har ingen förteckning över officianter för borglig begravning och bekostar inte heller ersättning till officiant för konfessionslösa begravning.

I Göteborg stad och Lunds och Uppsala kommuner har utsett politiskt förtroendevalda till officianter vid borgerliga begravningar. Officianterna finns listade på kommunernas hemsida. Officianterna i Lund och Uppsala bokas via begravningsbyrå. Ersättningen per begravning är kopplad till det högsta sammanträdesarvodet. Lund och Uppsala ersätter dessutom resekostnader. Anlitandet av officianterna är kostnadsfri för de anhöriga.

Malmö stads kostnader för borgerliga/konfessionslösa begravningar.

Malmö stads ersättning till officiant vid borglig begravning uppgår sedan 2007 till 950 kr per förrättning samt en reseersättning på 100 kr per förrättning.

Malmö stads kostnader för officianter för konfessionslösa begravningar belastar kommunstyrelsen. Administrationen av ersättning/arvoden hanteras av stadskontoret. Stadens totala kostnadsutveckling till officianter vid borgerliga begravningar framgår av tabellen nedan.

Kostnadsutveckling, Tkr	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Borgerliga begravningar tot	348	343	376	253	376	331

Under 2019 betalade Malmö stad ut arvoden, sociala avgifter och ersättningar till elva olika officianter samt fakturerades av tre olika begravningsbyråer.

Kostnaderna till de olika officianterna framgår av nedanstående tabell.

2019	Total kostnad, kr	antal	kr/ begravning
Arvoderade officianter	239 000	163	1 466
Begravningsbyråer	92 000	116	793
Totalt	331 000	279	1 186

Skillnaden i kostnad mellan arvoderade officianter och begravningsbyråerna beror på kommunens skyldighet att utöver fastställt arvode betala sociala avgifter för de arvoderade officianterna samt att Malmö stad gör momsavdrag för de kostnader som debiteras av de momspliktiga begravningsbyråerna.

Enligt den preliminära befolkningsstatistiken per 31 december 2019 avled 2 630 malmöbor under 2019. Av dessa utförde de kommunalt ersatta officianterna 10,6 % av begravningsceremonierna.

Stadskontorets bedömning

Kommunfullmäktiges beslut från 1966 vilar på svårigheterna för den som önskat en konfessionslös begravning att hitta lämplig officiant, varför kommunen skulle tillhandahålla tjänsten att förteckna officianter för borgerliga begravningar och delge denna till begravningsbyråerna.

Idag är det enkelt för anhöriga att hitta en officiant för borglig begravning, dels genom begravningsbyråerna, dels genom att det inte finns några formella hinder kring vem de anhöriga väljer att hålla i begravningsceremonin. Stadskontoret menar att det därför inte längre finns något behov av en kommunal förteckning över borgerliga begravningsförrättare.

För att uppnå kostnadsneutralitet visavi en begravning inom Svenska kyrkan beslöt kommunfullmäktige att staden skulle arvodera officianterna, oavsett om de var förtecknade eller inte. Även begravningsförrättare från annat trossamfund gavs genom beslutet möjlighet att erhålla ersättning av kommunen. Avsikten var att kostnadsbefria de anhöriga.

Genom att det automatiska medlemskapet i Svenska kyrkan upphörde 1996 och att Svensk kyrkan skildes från staten 2000 faller argumentet om kostnadsneutralitet mellan begravning inom Svenska kyrkan och borglig begravning eller begravning inom annat trossamfund.

Utifrån nuvarande förhållanden kan var och en avstå medlemskap i ett trossamfund och därmed inte betala någon avgift. I gengäld uppstår det en kostnad för anhöriga för officiant i samband med borgerlig begravning.

Stadskontoret anser att den kommunala ersättningen till ett urval av officianter för borgerliga begravningar kan liknas vid ett indirekt ekonomiskt bidrag till de anhöriga för begravningsceremonin.

Med stöd av ovanstående förslår stadskontoret att kommunfullmäktiges beslut från 1966 (bih 160) upphävs från och med 1 januari 2021.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef

Daniel Olsson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör